

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Francija na razpotju

Osnova, na katero so vodilni politični možje Francije po volitvah leta 1936 postavili francosko vlado tako zbrane ljudske fronte, se je zdaj temeljito omajala, da si vsi njeni prijatelji od Pariza do Moskve smatrali za večno. To dejstvo gotovo ni nikogar, ki si je ohranil v valu navdušenja za skupno fronto od liberalne buržoazije preko pomeščenih socialnih demokratov do pristnih pristašev sovjetske diktature objektivno pogled, presenetilo, vsaj ne od trenutka, ko je moral Leon Blum, ki je prevzel francosko vlado 4. junija 1936, zaradi odpora zapustiti vladno krmilo 23. junija 1937, potem ko je usodo Francije vodil presenetljivo dolgo, to je eno celo leto. To je bilo znamenje, da so se zastopniki francoskega, z levico ljubimkujočega meščanstva, tako zvani radikali, naveličali teroriziranja od strani komunistov, ki so vlado s pomočjo ulice tirali od spočetka pametnih in zdravih socialnih reform do čedalje bolj riskiranih in škodljivih eksperimentov, ki so razmajali vse francosko gospodarstvo in grozijo sedaj francoskemu franku, oziroma zlati rezervi države, s katero bi bilo treba reševati frank pred razvrednotenjem. Čeprav se je zdelo, da bo vlada Blumovega naslednika, radikala Chautempsa, mogla vladati dalj časa, pa je prišlo te dni do njenega padca, ker se pač razpoka, ki se je pojavila v sestavi ljudske fronte, čedalje bolj veča in širi in je, kakor kaže nagli razvoj dogodkov, sploh ne bo več zlepa mogoče premostiti.

Do tega nepopravljivega razdora je moral priti in samo čuditi se je treba, kako da ni prišlo do njega že veliko prej. Komunistom ljudska fronta, ki naj bi po njihovem zamislu ne združevala samo liberalnega meščanstva s socialnimi demokrati in komunisti, temveč naj bi se razširila celo na katoliške, ki so jih učenci Moskve v Franciji vabili v ta tabor, ni služila kot sredstvo, da bi se doseglo v Franciji socialno pomirjenje na osnovi pravičnih in postopnih socialnih reform, da bi se ustvarila in okrepila vzajemnost stanov in utrditi tudi zunanji mir, temveč so jo, kakor je tudi po njihovem programu popolnoma logično in dosledno, smatrali za zadnjo postajo pred revolucijo, ki naj bi iz Francije ustvarila sovjetsko republiko kot glavno pripravo Moskve v Evropi. Meščanski radikali in tisti zmerni del socialnih demokratov, ki se ne boji nobene stvari bolj nego komunistične revolucije, je sicer to igro gg. Thoreza in Duclosa spregledal, ako je ni spoznal že od samega začetka, toda mislili so, da se bodo komunisti, ki so vladi ljudske fronte, čeprav niso bili v njej udeleženi, dajali svoje glasove, udomačili in postali krotki sodelavci v nujnih socialnih reformah ter se odrekli proletarski revoluciji po Ljeningovem obrazcu. Ta pričakovanja pa se niso uresničila in g. Leon Blum, ki je duša ljudske fronte in ga je socialistično časopisje vsega sveta slavilo kot angela-rešitelja Francije pred socialno revolucijo na eni in kapitalističnim suženjstvom ter tako zvano nacionalistično reakcijo na drugi strani, je bil primoran, da konstatira, kako se njegovi komunistični prijatelji, ki so neprestano pod bičem moskovskega diktatorja, čedalje bolj postavljajo v nasprotje z delovnim programom ljudske fronte. Saj je čisto naravno, da g. Leon Blum ne more biti prijatelj devizne kontrole in absolutnega vstopa in nadzorstva države nad denarnim prometom, kakor to zdaj komunisti, ki stoje seveda tudi pod pritiskom od njih razpaljenih delavskih množic, odločno zahtevajo, saj ima ta vodja francoskega socializma veliko premoženje v Švici in zato tudi največji interes na svobodnem prenašanju kapitala iz ene države v drugo. Približno kakor g. Leon Blum, tako mislijo in čutijo tudi mnogi drugi voditelji francoske socialne demokracije, ki so zelo radikalni v besedah in programih, v praksi pa se prav malo ločijo od svojih meščanskih prijateljev, radikalov, na desnem krilu ljudske fronte. In baš zahteva po devizni kontroli je bila tista, ki so jo komunisti v razpravi o kritičnem stanju francoskih državnih financ vrgli v maso in v parlament, da strmoglavijo vlado gosp. Chautempsa.

Kljub vsemu temu je ta poteza francoskih komunistov prišla po zunanjem videzu zelo nepričakovano. Komunisti so hoteli poslati po koštanju v žerjavico socialiste, da bi le-ti sprožili vprašanje, po katerem se je morala sprožiti kriza vlade in ljudske fronte sploh. Socialisti pa so se zopet skušali skrivati za komuniste, dokler ni Chautemps sam tej igri napravil konec z govorom, v katerem je postavil tako komuniste kakor socialiste pred neizbežno odločitev, da se izrečejo za njegov gospodarski program, ki naj bi ohranil svobodo denarnega prometa, ali pa da se jasno izpovedajo k pristni socialistični veri in njenim marksističnim tezam državnega gospodarstva. V svoji strahopetnosti so socialisti sicer izjavili, da obžalujejo, da komunisti nočejo več glasovati z večino ljudske fronte, so pa skušali obenem odvrniti odgovornost za nastalo krizo na Chautempsa, ki je bil nevjeden, da je stavil na socialdemokratsko parlamentarno skupino vprašanje, na katero si ona ne upa odgovoriti, ker se boji komunistov.

Zaradi tega je nastal zdaj položaj, v katerem si najrazličnejše vodilne politične osebnosti, ki se druga za drugo odzivajo povabilu predsednika republike, naj bi sestavile vlado, podajajo druga drugi kljuko, ker nihče ni zmožen sestaviti vlade, ki bi imela večino. Chautemps je sestavo vlade seveda odklonil. Za njim je prišel njegov finančni minister Bonnet, tudi radikal, ki je lahko pokazal na to, da je francoske državne finance, kolikor je bilo možno, popravil, da se v državni blagajni nahaja 7 milijard frankov, da je poplačal 6 milijardno posojilo, ki so ga morali najeti v Londonu za prvo silo, in da država razpolaga danes kljub velikemu deficitu trgovinske bilance z znatno večjo zlato rezervno za obrambo države in franka, nego je znala ta rezerva pred šestimi meseci. Toda socialisti, ki zdaj ne morejo biti manj radikalni od komunistov, so Bonnetu odklonili, nakar je Lebrun zaupal sestavo vlade Leonu Blumu, ki je šel na delo z velikimi upi ne samo, da bo ljudsko fronto rešil, ampak jo

Pogajanja med Anglijo in Irsko

Najtežji vprašanji: vojaška obramba in združitev obeh delov Irske

London, 18. januarja. TG. Vsa angleška in irska javnost z nepopisljivo pozornostjo sledi razgovorom, ki so se pričeli med predsednikom Irske de Valero in angleškim ministrom predsednikom Chamberlainom glede končnoveljave ureditve položaja Irske v angleškem imperiju. Pot Irske do končne svobode angleških državljanov ni razburila in ozračje, v katerem se razgovori razvijajo, je kar najbolj prijateljsko, kakor je tudi poročanje vsega angleškega tiska.

Predsednik Irske de Valera je prišel v London z obširnimi programom, ki ga hoče razčistiti. Njegov načrt za pogajanja obsega 5 točk, in sicer: 1. Pogajanja o organizaciji obrambe Irske države. 2. Vprašanje bodoče trgovske politike Anglije in Irske. 3. Vprašanje se nadaljnega plačevanja — od strani Irske Angliji — gotovih letnih dajatev v povračilo za angleško denarno pomoč za izvedbo agrarne reforme na Irskem. 4. Raziskovanje možnosti za postopno združitev vsega irskega otoka v eno samo državo. 5. Vprašanje položaja Irske države v skupnosti angleškega imperija.

Glede vseh točk obstoja na angleški strani izredno velika dobra volja. Najtežavnejše točke so one, ki tičejo obrambnih vprašanj in združitve Irske v eno državno celoto.

Glede obrambe predlaga de Valera, naj Angliji opusti svoje posadke v Loughu, Swillyju, Berehavenu in Corku, do katerih imajo pogodbeno pravico in naj se izdela skupen angleško-irski obrambni načrt za primer napada. V mirnem času

pa bi Irska sama skrbela za svojo obrambo. Sprva bi angleška vlada pomagala irski državi pri izgradnji brodograjske in vojnega letalstva. Irska je pripravljena prispevati 5 milijonov funtov letno v ta namen.

Glede združitve Irske države in severno-irskega ulstrskega kosa želi de Valera postopno priključitev na primer v razdobju 10 let. De Valera je prepričan, da bi ljudsko glasovanje v Ulsteru takšno rešitev takoj odobrilo. Stališče angleške vlade je, da je to vprašanje notranjeirsko vprašanje in ga bo Anglija takoj odobrila, ako pride med obema strankama do mirnega sporazuma, toda njena dolžnost je, da prepreči vsaka nasilja in nered.

Po večerajšnjih popoldanskih posvetovanjih eo

Chamberlain, de Valera in Malcolm MacDonald zapustili predsedstvo vlade pol ure kasneje kot pa drugi delegati. Ko je de Valera odhajal iz palače, so ga irski nacionalisti burno pozdravljali.

Dosedanji razgovori so potekali zelo prijateljsko. Takoj v začetku je de Valera izjavil, da se samo z zedinjenjem Irske in Ulsterja lahko zagotovi kasnejše prijateljsko sodelovanje med obema državama. Angleški zastopniki so odgovorili, da o tem ne morejo govoriti, ker se o tem lahko izjavijo le prebivalci Ulsterja sami. Delegati so potem sklenili, naj se govori o drugih vprašanjih s pridržkom, da se bo o zedinjenju govorilo ob koncu. Zato so govorili o narodni obrambi, o finančnih in trgovinskih zvezah. Večerašnji dan je bil vsekakor uspešen v vseh ozirih.

Chautemps sestavlja novo francosko vlado

Pariz, 18. jan. e. Ob 18.10 je bilo iz predsedstva vlade objavljeno, da je Camille Chautemps sklenil se nočjo sestaviti novo vlado. Ta vlada bo manjšinska in se bo naslanjala samo na radikalno-socialistično stranko in na stranko republikanske socialistične unije. Ta vlada bo sicer še nekakšna vlada »ljudske fronte« v tem smislu, da jo bodo v parlamentu podpirali tudi socialisti s svojimi glasovi, vendar pa je skoraj gotovo, da se bodo sedaj komunisti popolnoma odcepili od ostalih strank ljudske fronte in se stalno vzdržali glasovanja ali pa celo glasovali proti tej Chautempsovi vladi.

Ob 18.40 so nato prišli v predsedstvo vlade trije zastopniki socialističnega poslanskega kluba, ki so sporočili Chautempsu, da je socialistični klub z 90 proti 55 glasovom sklenil, da bo

v parlamentu podpiral Chautempsovo vlado, pač pa ne bo nikogar poslal v njegovo vlado. Socialistični klub v svoji resoluciji tudi ne izjavlja jasno, da bo zmeraj glasoval za vlado, pač pa naj delegati kluba Chautempsu to ustmeno obljubijo.

Malo prej se je sestal radikalnosocialistični klub, ki je sprejel na znanje Chautempsovo poročilo o sestavi nove vlade. Klub je sprejel resolucijo, v kateri pooblašča Chautempsa, da naj stavi vlado na tej podlagi:

1. vlado naj sestavi radikalnosocialistična stranka in republikanska socialistična zveza, ki ji predseduje Paul Boncour;
2. socialisti se naj izjavijo, da bodo v parlamentu glasovali za to vlado;
3. vlada naj izvaja program ljudske fronte.

Nova vlada —

udarec po „ljudski fronti“

Pariz, 18. jan. e. Francoska vladna kriza se bliža koncu in se nočjo bo sestavljena nova Chautempsova vlada. Ze nočjo bo nova vlada tudi prišla na Elizeju. Zato bi veljalo ugotoviti položaj raznih francoskih strank po tej čudni krizi, ki je trajal kar pet dni:

1. ljudska fronta je zelo omajana in je njena enotnost samo še navidezna. Komunisti so takorekoč izločeni iz parlamentarnega sodelovanja, ker je novo vlado sestavil zopet Chautemps, ki je čisto jasno izrazil krizo vlade samo zato, da bi obračunal s komunisti in jim odvzel sleherni, tudi najmanjšo kontrolo nad vladno politiko;

2. vesti o razkolu v socialistični stranki so pretirane, ker so socialisti že večkrat na svojih kongresih in zasedanjih zaigrali take taktične in ideološke pleske, kakor so se igrali na nocojšnji celonočni seji izvršilnega odbora te stranke. Dejstvo, da je dolgoletni tajnik stranke Paul Faure, odstopil, ne pomeni razkola, ker je Faure desna roka Bluma in njegov ugled ne bo zmanjšal, dokler bo vodja stranke Leon Blum. Najhuje je samo to, da so socialisti v tej najvažnejši dobi zanje izgubili igro na parlamentarnem in taktičnem polju. Igrali so tako slabo, da so izgubili ne samo vodstvo ljudske fronte, ampak jo celo morali pokopati na ta način, da so se obvezali, da bodo glasovali za vlado Chautempsa;

3. radikalnosocialistična stranka pa tudi ni položaja razčistila tako, kakor je to zračunala za kulisami. Chautemps je bil na zadnji seji parlamenta nalašč tako »neroden«, samo da bi čimprej zadržil usodo vladne večine ljudske fronte. Pet dni vladne krize pa je radikale še tako omajalo, da se niso upali izstopiti iz vladne večine iz leta 1936. Daladier je ostal še v ozadju, v ospredju je še vedno taktik Chautemps, ki se mu je zadnja igra skorajda sijajno posrečila.

Dunajska vremenska napoved: Še zapadno vreme, milo in zelo spremenljivo.

Zagrebska vremenska napoved: Toplo in spremenljivo oblačno.

Zemljunska vremenska napoved: Postopna zjasnitev v večji severni polovici, oblačno v južni polovici. Toplota brez posebne spremembe.

Dr. Stojadinović v Berlinu:

Večerja pri nemškem kanclerju

Berlin, 18. jan. AA. Snoči je vodja in državni kancler Hitler priredil v prostorih predsedniške palače slavnostno večerjo na čast g. dr. Milana Stojadinovića. Na večerjo je bilo povabljenih 180 oseb. Na prvem mestu je za mizo sedel vodja in državni kancler Hitler, ob njegovi strani pa gospa Stojadinovića, ob njej je sedel general Göring. Nato so sedeli po vrsti grofica Schwerin-Crosigk, notranji minister Frick, soproga ministra Darreja, minister Seldte. Na levici Hitlerja je sedela soproga našega poslanika gospa Cincar-Marković, nato pomočnik kanclerja Hess, gospa Frick, prosvetni minister Kerrl in propagandni minister Goebbels. Nasproti kanclerju je sedela g. Göring, na njeni desnici predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, nato baronica Mackensen, knez Bismarck itd. Nemško industrijo je na večerji zastopal Krupp von Bohlen. Na večerji je bil tudi nemški poslanik v Beogradu von Herren s soprogo, gener. konzul Neuhausen s soprogo, vojni ataše general Faber-Dutour, admiral Raeder, general von Fritsch in Göring. Vojnega ministra Blomberga ni v Berlinu, ker se je pred dnevi poročil in je sedaj na ženitovanjskem potovanju. Na večerji je bila njegova hčerka iz prvega zakona.

Od Jugoslovancev so se večerje udeležili poleg oseba našega poslanstva v Berlinu še šef kabineta dr. Dragan Protić, šef tiskovnega urada dr. Kostja Luković, ravnatelj agencije Avala Milan Jovanović. — Pri večerji je streglo nad 100 strežnikov, vsa dvorana je bila sijajno okrašena in ves

porcelan je bil iz Münchena, kjer so ga izdelali nalašč za kanclerjevo jedilnico. Večerja se je končala malo pred 10. uro.

Malo pred 11. uro sta se ga. in g. dr. Stojadinović poslovila od navzočih, vodja nemške države pa je odšel v salon, kjer se je poslovil od ostalih gostov.

Snoči je bil zaključen uradni del obiska predsednika jugoslovanske vlade in zunanjega ministra Stojadinovića in poljskega zunanjega ministra Becka v Berlinu: Dežele, kakršni sta Jugoslavija in Poljska, vodijo državniki, ki jih prejšnja iskrena želja živeti v miru in prijateljstvu z vsemi, in ki nočejo, da bi se njihove dežele spremenile v bojne poljane. Gospodarski stiki med Nemčijo in Jugoslavijo so velikega pomena. Jugoslavija kakor Nemčija sta proti obnovitvi habsburške monarhije in starega avstrijskega cesarstva.

Glas iz Anglije

»Times« (London) piše o obisku predsednika jugoslovanske vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića in poljskega zunanjega ministra Becka v Berlinu: Dežele, kakršni sta Jugoslavija in Poljska, vodijo državniki, ki jih prejšnja iskrena želja živeti v miru in prijateljstvu z vsemi, in ki nočejo, da bi se njihove dežele spremenile v bojne poljane. Gospodarski stiki med Nemčijo in Jugoslavijo so velikega pomena. Jugoslavija kakor Nemčija sta proti obnovitvi habsburške monarhije in starega avstrijskega cesarstva.

Na dan sedanje krize v Franciji pa so zunanje-politična vprašanja sodobne Evrope. Moč in ugled Francije sta namreč, odkar je sklenila z Moskvo pakt o medsebojni pomoči, stalno padala in privedla Francijo v nevarno položaj v svetu. Samo ena stvar je še držala ljudsko fronto, namreč poskus nekaterih skrajnih in zaletavih desničarjev, da bi s pomočjo državnega udara strmoglavili demokratsko republiko, ki dovoljuje komunistu toliko svobodo, da sme nemoteno razdirati državo. Toda bojazen, da ne bi Francija prišla popolnoma pod komando Moskve, ki Franciji zadnje čase po svojih opolnočencih v francoski komunistični stranki naravnost diktira politiko, med francoskim meščanstvom in kmečkim prebivalstvom pa tudi med onimi krščanskimi delavskimi sindikati, ki imajo poldrug milijon članstva, tako

preveč na desnico, mu bodo odpovedali svoj pristaneč socialisti — komunisti so se itak načeloma izjavili proti njegovi vladi, ker ga doživijo, da je ljudsko fronto izdal — kakšno vlado pa bi mogel sestaviti brez pomoči zmernih skupin v parlamentu, si je zelo težko predstaviti, če pomislimo, da so socialisti, oziroma njihovo politično vodstvo, popolnoma pod terorjem komunistov.

Preveč na desnico, mu bodo odpovedali svoj pristaneč socialisti — komunisti so se itak načeloma izjavili proti njegovi vladi, ker ga doživijo, da je ljudsko fronto izdal — kakšno vlado pa bi mogel sestaviti brez pomoči zmernih skupin v parlamentu, si je zelo težko predstaviti, če pomislimo, da so socialisti, oziroma njihovo politično vodstvo, popolnoma pod terorjem komunistov.

Na dan sedanje krize v Franciji pa so zunanje-politična vprašanja sodobne Evrope. Moč in ugled Francije sta namreč, odkar je sklenila z Moskvo pakt o medsebojni pomoči, stalno padala in privedla Francijo v nevarno položaj v svetu. Samo ena stvar je še držala ljudsko fronto, namreč poskus nekaterih skrajnih in zaletavih desničarjev, da bi s pomočjo državnega udara strmoglavili demokratsko republiko, ki dovoljuje komunistu toliko svobodo, da sme nemoteno razdirati državo. Toda bojazen, da ne bi Francija prišla popolnoma pod komando Moskve, ki Franciji zadnje čase po svojih opolnočencih v francoski komunistični stranki naravnost diktira politiko, med francoskim meščanstvom in kmečkim prebivalstvom pa tudi med onimi krščanskimi delavskimi sindikati, ki imajo poldrug milijon članstva, tako

Kolodvorski misijon za bližnjega

Ljubljana, 18. jan.

Tiho in nesebično deluje v Ljubljani že sedmo leto ustanova, ki bi zaradi svojega značaja zaslužila, da se v javnosti bolj popularizira, to je, da bi zanj zvedel prav vsak slovenski človek, saj ta ustanova rešuje na tisoče človeških duš in človeških usod. Je to Kolodvorski misijon, ustanova naših žena, ki se je dosedaj sijajno uveljavila in ki more s ponosom gledati na dosežene uspehe.

Kolodvorski misijon je bil ustanovljen leta 1932, vodi ga pa Društvo za varstvo deklet. Posledovoda predsednica je gospa soproga gosp. podbana dr. Majcna, kateri so ob strani številne marljive odbornice in kolodvorske pomočnice. Sleherni, ki je kdaj dospel na ljubljanski kolodvor, je opazil prijazen gospodski in belorumenim trakom, ki je pripravljena na sleherni uslugi onemoglim in moralno pomoči potrebnim, zlasti dekletom, ki pridejo v Ljubljano iskati službe ali zasluzka, pa ne vedo ne kod ne kam. Taka dekleta so pogosto izpostavljena brezvestnemu in zvodnikom. Kolodvorski misijon v Ljubljani je ustanovljen po zgledu podobnih ustanov v drugih evropskih mestih ter preprečuje zlorabljanje nezastitenih.

Lani je bilo na ljubljanskem kolodvoru na primer kar pet primerov, ko so povile matere, ki so prišle z vlakom v Ljubljano. Tri matere so povile kar na kolodvoru, dve pa med prevozom v bolnišnico. Pri vseh teh primerih je pomagala materam kolodvorska pomočnica.

Nestetokrat se pripeti, da se zatečejo v Ljubljano zapuščeni otroci. Kolodvorski misijon je vedno v mnogih primerih pomagal ter je oddal otroke bodisi v otroški dom, katerega ravnatelj dr. Draga gre Kolodvorskemu misijonu zelo na roko, bodisi v zavetišče na Viču ali na drugam.

Posebne pomoči pa so potrebne družine naših izseljencev. Najbolj je priljubljen Kolodvorski misijon med Prekmurci, ki odhajajo v Francijo, pa si ne vedo v Ljubljani pomagati, ne kod ne kam. Oblasti je v Ljubljani seveda mnogo in Kolodvorski misijon pomaga takim izseljencem obiskati razne urade, konzulate in kar je potrebno. Zlasti Prekmurci so vzljubili Kolodvorski misijon ter se zelo pogosto in radi poslužujejo pomoči in nasvetov Kolodvorskega misijona. Enako se zatekajo h Kolodvorskemu misijonu matere z dojenčki, slepci tudi iz raznih zavodov, kakor iz Škofje Loke in Kočevja, hromi ter onemogli ljudje. Taki dobivajo izkaznico z belorumenim pasom, ki jo pokažejo na drugih kolodvorih, tako da tudi drugod kolodvorski misijoni pomagajo pomoči potrebnim.

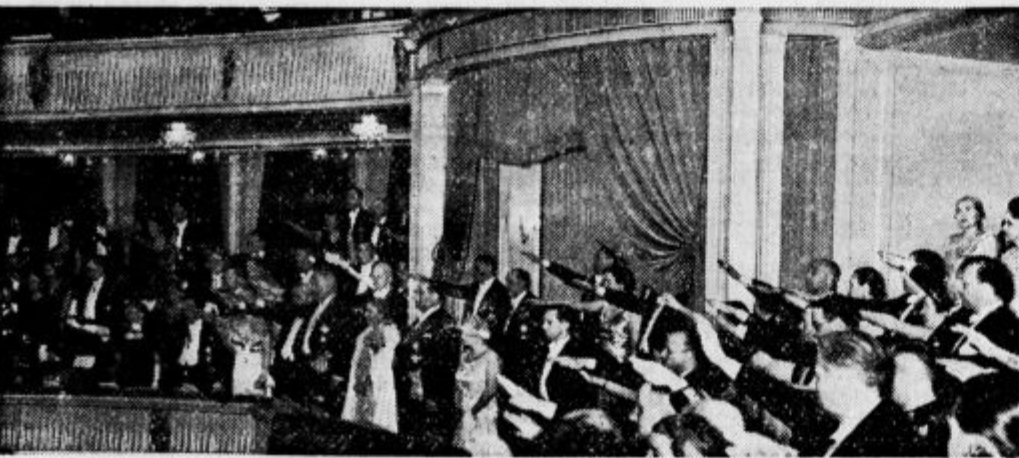
Naše oblasti gredo ljubljanskemu Kolodvorskemu misijonu zelo na roko, predvsem vse železniško in postajno osebje s postajnim načelnikom g. Škofom na čelu, vse osebje policije, socialni oddelek banske uprave in mestni social-

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Volitve senatorjev

Včeraj je bila pri okrožnem sodišču v Ljubljani vložena kandidatna lista za senatorske volitve dr. Franca Schaubacha iz Maribora z namestnikom Alojzijem Miheličem, županom v Celju. Lista je že potrjena. Zadnji rok za vlaganje kandidatnih list je v petek, 21. januarja. Najbrže bo to edina kandidatna lista, ker bi kak nasprotni kandidat pač težko dobil 50 podpisov, kolikor jih je najmanj potrebnih za vložitev kandidatne liste.

Dr. Stojadinović v Berlinu

Dr. Stojadinović v nemški operi v Berlinu pri slavnostni predstavi »Netopir«

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

Pisec teh doživljajev v sovjetski Rusiji je francoski pisatelj Roland Dorgelès (roj. 1886 v Amiensu, živi v Parizu). Dorgelès je avtor najboljšega vojnega romana svetovne literature: *Les Croix de bois* — *Leseni križi* (1919), ki je bil preveden tudi v slovenščino in je izhajal v »Slovenec« kot podlistek. Dorgelès je tudi eden tistih francoskih pisateljev, ki je hotel od blizu videti in spoznati poizkus z rdečim paradižom v sovjetski Rusiji. Iz nje se je vrnil s knjigo »Vive la liberté« — »Živela svoboda«, ki jo prinašamo v prevodu. Pisatelj nikakor ne pripada »fašističnim« krogom; ravno nasprotno. Baš zato mu je tudi bilo mogoče dobiti vpogled v resnični položaj sovjetskih razmer, kakršne so v resnici in ne kakor jih predstavlja komunistična propaganda v svetu. Sel je v Rusijo z namenom, ki ga ne prikriva, da bi ob povratku hotel boljševiški režim. Ravno zato pa so njegove sodbe in izkustva za zapadni kulturni svet tem večjega pomena.

I.
Odkritje prevare.

Vlak, ki je zapustil zadnjo poljeko postajo, se je še nekaj trenutkov drdral pomikal s hitrostjo sprehajalca, nato pa zavozil pod slavolok, pustivši na desni barake graničarjev, in se napovedal sumu ustavljen na siromašnem peronu. Tu so čakali cariniki, ki so bili sprito svojih belih umazanih prepadcev podobni klavcem živine. Na znamenje povelj-

ni urad, uprava bolnišnice, borza dela, dohodarstveni urad, izseljeniški urad z ravnateljem g. Finkom na čelu, Karitativna zveza, predsedništvo Marijinoga doma, kjer je zavetišče za dekleta, Vincencijeva konferenca in vsi konzulati. Kolodvorski misijon skrbi tudi za to, da prejmejo dekleta v redu vozne karte, ki jih potrebujejo.

V Marijinem domu ima Kolodvorski misijon zavetišče za žene in dekleta, kjer je osem postelj. To zavetišče je namenjeno potujočim ženskam, ki ne morejo v hotele ali ki so v nevarnosti, da zabredejo na stranska pota. Samo lani je bilo v tem zavetišču oddanih 1140 nočin. Ze iz te številke je razvidno ogromno delo Kolodvorskega misijona. Druge številke o vsestranski pomoči Kolodvorskega misijona potrebni in onemoglim pa bi šle v tisoče in tisoče. Nestetokrat mora Kolodvorski misijon posredovati za izseljence, za emigrante in za druge. Skoraj vsak dan ima misijon opravka s kakšno človeško žaloigro, katero skuša na ta ali oni način omiliti. Knjige Kolodvorskega misijona vsebujejo zapisnike o nestetih posredovanjih in te knjige govorijo cele romane, ki jih piše življenje samo.

Čez nekaj tednov bo Kolodvorski misijon podal svoje račune na občnem zboru in vnetih sodelavcih Kolodvorskega misijona teh računov ne bo treba biti sram. Za nesteto dobrih del pa vodi natančne račune Najvišji, v katerega imenu sodelavci Kolodvorskega misijona delajo in ki jim bo tudi končni plačnik.

Dolga leta Ljubljana ne bo videla več tako ogromnega, monumentalnega filmskega dela!

O tem so si edini vsi tisti množičevlani, ki so si v zadnjih 4 dneh ogledali vesele film

Nad 10.000 sodelujočih!

Stroški nad 2.000.000 dolarjev

Brez podaljšanja nepreklicno samo še danes in jutri!

Poročnik indijske brigade

Po romanu, ki zbaja v Slov. domu

Predstave ob 16, 19.15 in 20.15 ur. Za manjše je ogromno!

Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji!

KINO UNION Tel. 22 21

Požar razginal veselo gostijo

Maribor, 18. januarja.

Na Spod. Hlapju pri Sv. Jakobu v Slov. gorici je bila večera gostija, ki se je zaključila tragično za veselo svate, še bolj pa za mladi zakonski par. V poročni noči jima je namreč požar uničil vse imetje. Poročila sta se Ivan in Magdalena Reininger. Prirejena je bila velika gostija na ženinovem domu. Okrog poldruge ure po polnoči, ko so bili svetje v najboljšem razpoloženju, pa je eden krat zunaj silno zažarelo. Ves senik je bil na mah v ognju ter so plameni takoj nato zajeli tudi s slamo krito gospodarsko poslopje. Visoko v zrak so švigali ognjeni zublji ter bliskovito preskočili tudi na stanovanjsko hišo. Svatje in domači so prestrašeni begali sem in tja, požar pa je deloval s tako bliskovito naglico, da niso mogli ničesar rešiti ter so si oteli le golo življenje. Vsako gašenje je bilo

Tatinska nadloga v Vidmu ob Savi

Videm, 18. januarja.

V noči od nedelje na ponedeljek so okrog polnoči neznan tatovi vlomili v videmsko župnišče. Posrečilo se jim je izriniti železno varovalno mrežo v okno, nakar so odnesli iz shrambe znatno količino nasoljenega in suhega mesa ter par loncev začimbe. Prav za prav za Videm to ni

brezuspšno, ker stoji domačija visoko na hribu ter ni v bližini vode. Hiša je z vsemi premičninami v 30 minutah pogorela do tal. Zenin in nevesta sta žalostno zrla na žareče pogorišče, kjer so še malo poprej svatje veselo rajali in vriskali ter jima želeli vso srečo. Po požaru pa se je svatovska družba prestrašena razšla na vse strani, dočim sta morala ženin in nevesta iskati zavetja in prenočišča pri sosedi. Škoda je prav velika ter je le deloma krita z zavarovalnino. Zanimivo je, da je imela mlada nevesta pred poroko zlo slutnjo, da se bo nekaj zgodilo ter je še pred poroko, takoj ko sta delala z ženinom ženitovanjsko pogodbo, dala zavarovati imetje in je tudi premijo naprej plačala. Gotovo je, da je nekdo nalašč iz maščevanja podtaknil rdečega petelina v poročni noči in orožniki sedaj požigalca zasledujejo.

več novica, ki bi med našim ljudstvom vzbujala začudenje. Tatvine se na Vidmu in v Stari vasi zadnja leta drzno množe in so postale nekaj vsakdanjega. V dobrem letu je opisani dogodek četrti večja tatvina samo v župnišču, vlom pa že drugi. Ni še minil teden, pa pomeni ta vlom za Videm sam že tretji tak primer. Drugih omenbe vrednih tatvin pa je bilo minilo leto nič koliko! Nekateri posestniki trpe občutno škodo. Samo v župni cerkvi je bilo pokradenih za 400 din sveč in obhajilni prt, vreden 200 din. Znano je, da imajo orožniki iz Brežice na Vidmu in v Stari vasi več uradovanja, kakor v vsem ostalem rajonu. Po vsej verjetnosti spada Videm in najbližja okolica med kraje, ki so pretrpeli rekordno število tatvin in vlomov. Prebivalstvo sumi domačo tatinsko družbo. Naj bodo lopovi kateri koli, gotovo pa je, da so te neprestano se ponavljajoče tatvine neznozna nadloga za naše Videmčane. Pristojna oblastva prosimo, naj bi odredila vse potrebno, da bo varnost lastnine v tem kraju večja.

Dr. Aleksander Zubak v Ljubljani

Ljubljana, 18. januarja.

V Ljubljani se je danes mudil zdravnik dr. Aleksander Zubak iz Zagreba, ki je po nalogu našega ministrstva zunanjih zadev bil dalj časa v Italiji kot štipendist naše vlade ter je tam študiral ustroj javnega zdravstva in bolnišnic. Bil je tudi gost italijanske vlade. Obiskal je razna italijanska mesta, zlasti Rim in Genovo, Chiavari, Neapelj in druge kraje. Dr. Zubak je znan tudi

krvi prelila za prerojenje. Kdo ima prav? Teorija ali zgodovina, posameznik ali masa, preteklost ali bodočnost? Vlak brezbržno vozi dalje in življi se mešajo z gluhim drdrenjem.

Os, ki jo čutim, kako trepeče pod mano, me je spravila v nervozo. Skočim s postelje in grem znova na hodnik. Vsi potniki so se vrnili. Neki uslužbenec spi. Pritisen čelo na zaveso pri vratih in se trudim, da bi razbral tajnosti noči.

Moskva...

Prvi vtis: revščina. Mračna, umazana revščina, ki tare ljudi in jih enači med seboj. Prva barva: sivina. Nebo, obleke, obuvala, hiše — vse se ti enako puho zrcali naproti, celo siva belina platenih čevljev te nenadoma preseneti — priča o pomanjkanju čevljev.

Klobuka več ne najdeš, ljudje nosijo samo še čepice, tako delavci kakor tđu uradniki, ali niso si podobne. Če je čepica bleščeča nova, so tudi čevlji dobri. Glej, glej... kje je ta enako?

Nikakor nisem pričakoval razkošja, ali to pomanjkanje človeka presune. Zakrpani suknjiči in razefrane hlače. Ob prihodu res da ne Bog ve kakšen vtis... Ali pa bi nemara moral storiti kakor moji popotni tovarši: skočiti v avto in se odpeljati v hotel, potlej pa iti najprej pravo smer, na Rdeči trg.

Moja počasna hoja nima konca. Moskva se širi na vse strani kot rastoče drevo, bulvari se vrstijo drug za drugim, preozki so postali, kajti povsod vidiš, kako ljudje asfaltirajo ceste, koplejo in grade. Velikansko mravljišče prebivalcev. Res — ljudi v Parizu ali Londonu, v Rimu ali Berlinu srečaš upognjene hrbte in iste umazane postave, toda samo v skromnih ljudskih kuhinjah ali v zasilnih prenočiščih. Tukaj pa tvorijo temeljno plast prebivalstva.

Ne vidiš brezskrbnega obraza niti prijaznega

Dr. Stojadinović v pogovoru z nemškim zunanjim ministrom von Neurathom

po svoji knjigi »Hitler contra Stalin«, s katero se je naš list s svojočasno bavil.

G dr. Zubak nam je dal naslednjo izjavo: »Vračam se iz Italije, da po dogovoru podam viadi poročilo. V Ljubljani se mudim en dan, na kar odpotujem v Zagreb, kjer bom napisal tudi več člankov za srbsko-hrvaške časopise o svojem bivanju v Italiji. Izjaviti pa moram, da sem bil v Italiji zelo lepo sprejet in da sem spoznal, kako velike uspehe je Italija dosegla o pobijanju tuberkuloze in raka. V Rimu sem se mudil 14 dni ter sem proučil vse ustanove. Videl sem mnogo praktičnih stvari, ki jih bom uporabil v Jugoslaviji. Naj omenim, da sem na parniku »Rete« kjer sem bil gost, spoznal aparat, ki radiofonsko oddaja tudi sredi Oceana medicinskim kapacitvam na celini utripe pljuč in srca ter morejo ti učenjaki nato ugotoviti diagnozo in dati navodila za terapijo. V Italiji zelo mnogo delajo v otroškem skrbstvu, zlasti za one otroke, ki bolehalo za jetiko ali pa, ki živijo v takem okolju, ki nagiblje k jetiki. Take otroke oddajo v preventorije ali v fašistovske kolonije po 6 mesecev; tam hodijo otroci v šolo in žive v razmerah, ki najbolj ustrezajo higieni. Posebno se je z menoj potrudil prof. Morelli, eden največjih patologov jetike na svetu, italijanski senator in šef slovitga zavoda proti jetiki Furlanini v Rimu.

Shod JRZ pri Sv. Andražu v Haložah

V nedeljo je bil prav zanimiv shod zavednih pristaev JRZ v naši občini. Shod je priredil na pobudo krajevne organizacije JRZ minister n. r. gospod Ivan Vesesenjak in se ga je udeležilo izredno veliko najboljših mož in fantov, da je bil obširni zborovalni prostor pretesen in so cele gruče stale še zunaj pri obojnih odprtih vratih.

Po prisrčnem pozdravu je g. minister povzel besedo in v skoraj triurnem razmotrivanju in razgovarjanju z našimi možmi odkrival dobre in slabe strani naše politične zgodovine, gospodarsko delo sedanje vlade, vladne načrte za ureditev notranje-političnega življenja, zlasti pa je poudarjal delo in skrb sicer maloštevilnih pa tem bolj požrtvovalnih ljudi, ki se trudijo pri banovini in v Belgradu, kako bi rešili 20.000 Haložanov popolne gospodarske propasti. Trta v Haložah je ostarela in ne rodi več, kakor bi morala, da bi se delo izplačalo. Noben vinogradnik pa ne more v svoji siromaštni niti misliti na obnovo vinograda z lastnimi sredstvi. Potrebna je javna pomoč. Javna oblast naj v sedanjem izredno težkem gospodarskem položaju za vinogradnike, ko postarane gorice kar kričijo po obnovi in razcapani vinogradniški otroci stradajo, pomaga obnoviti vinograde z brezobrestnimi posojili in tudi z javnimi podporami.

Poleg načrta za obnovo vinogradov je ljudi najbolj zanimal prepotreben načrt za sistematično gradnjo cest in pitno vodo po strmih haloških gričih. Ljudje morajo vodo dostikrat nositi cele četrt ure daleč v strmino. Zaradi pomanjkanja dobre vode pa trpi higiena in zdravje ljudi in domačih živali. S sorazmerno majhnimi stroški bi se dalo to veliko pomagati in storiti eminentno socialno delo za najbolj siromašne kraje Slovenije.

nasmeha. Snažnost je prava izjema, kajti eleganca bi vzbujala nezaupanje. Razen na Daljnem vzhodu nisem nikdar in nikjer občutil česa podobnega.

Gori mi pod nogami, ko hitim v prve prodajalne: žalostno je tam kot vse drugo. Upraviteljstva delavskega mesta. Za prašno šipo neke (državne) trgovine z mešanim blagom zapazim konzervne škatle, neuporabljivo nasoljeno meso. Vstopim v (državno) lekarno: police so na pol prazne. Slabo mu, kdor bi zdaj zbolel... Nekoliko dalje vidiš gospodinje, ki stoje druga za drugo pred (državnim) skladiščem: kupiti hočejo zelenih jabolč in sliv za prašiče. Trgovci, kupci, elive, konzerve — vse državno. Morebiti se bom pa časoma privadil...

Če se ne bi na množica živahno gibala, bi bila videti bridko žalostna; ali k sreči od vsepovsod odmeva njeno življenje. Pločniki so polni ljudi in vsakovrstna vozila so natrpana. Kakor mravljišče, ki z nogo sunesh vanj. Mimo tebe gredo kamioni z oroženimi vojaki. Sledijo manjši vozovi, polni razcapanih žensk, in se pogrezajo v blato. Zdi se ti, kot da bi vse te množice bežale pred kakim sovražnim vpadom.

Siromaštvo je nalezljivo kakor gobavost. Ljudje so ga zanesli med zidove. Vsi so med sabo do bridskosti enaki. Lahko bi premenjal obraz, ime, bivališče, ali nihče ne bi nič opazil.

Kljub vsemu mi bodo v hotelu vsak čas zatrejvali, da se varam. Pač!... Tle s svojimi ubitimi pogledi ne trdijo tega, narobe, oni dobro poznajo zboljanje, znak napredka. Pred leti nisem hodil v platnenih čevljih: bili so bosi. Niso se vrstili v prodajalnah, da bi kupili zelenih jabolč, marveč da bi prosili kruha. Ni bilo videti starih oblik: bile so le cape. Niso kalili jedli: umirali so od gladi. In v tašnih kamionih so se sredi bajonetov odvažale uboge in zbegane postave; izginjale so za zmerom.

(Dalje.)

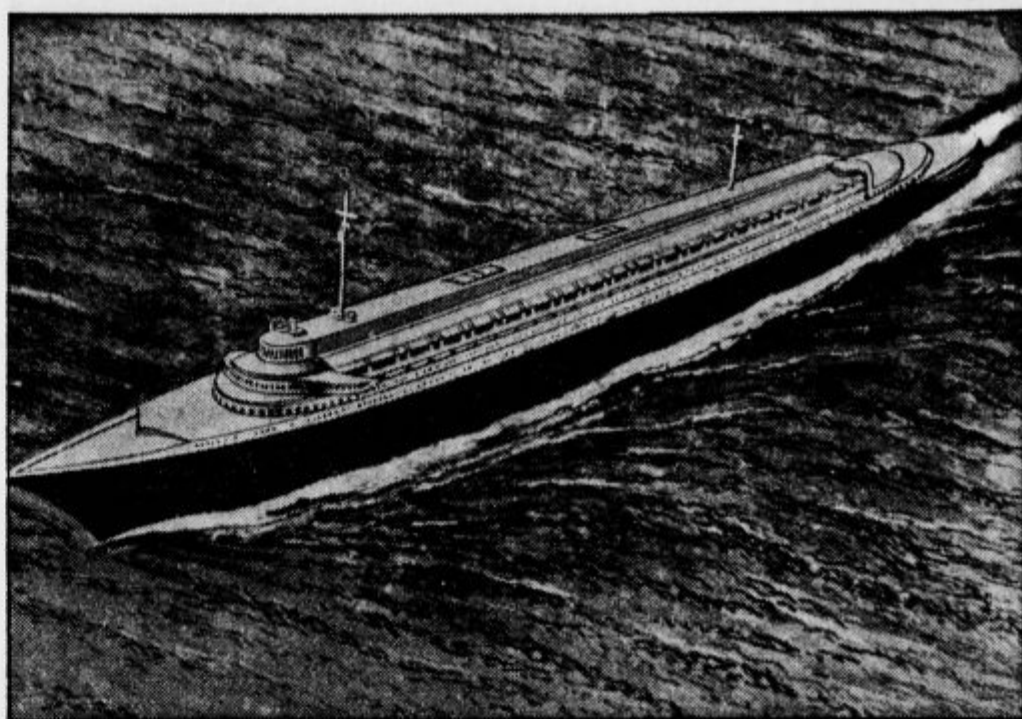

Morilec duhovnikov umira

V španskem listu »El Castellano Burgosc« je bil pred kratkim priobčen naslednji članek:
Luis Fernandez Espinar je bil ravnatelj kaznišnice in jetnišnice v Almeriji tistega žalostnega poletja leta 1936. Rodil se je v ugledni andaluški rodovini. Nikakor se mu na zunaj ni poznalo, da je zapisan zlodeju alkoholu, čeprav je bilo znano, da je še kot mlad dijak do nezvesti poplaval.
Zaradi svojega pijančevanja in nerednega življenja je izgubil svojo službo. Ko pa je zmagala ljudska fronta, je pijanec zopet v vsej časti zasedel svoj urad. Ko pa je nastal nacionalistični upor, njegova maščevalnost in krvoločnost ni poznala nobenih meja več. Vsak večer, kadar se je enkrat pošteno napil, je odštokljal v ječo, kjer je med glasnim ploskanjem svojih podrejenih z revolverjem postrelil po tri ali štiri politične jetnike ali talce. Pod njegovo krogo so padali duhovniki, visoke osebnosti, preprosti kmetje in tudi delavci. Toda kazni boja ni izostala!
Luis Fernandez Espinar je nekega dne obolel. Brž so poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da ima

mož raka. Zdravnik je napovedal, da bo bolnik živel najdalje še kak poldrugi mesec. Lotile so se ga strašne bolečine. Zdravnik pa ni imel na razpolago ne morfija ne drugih mamil, da bi z njimi mogel bolniku olajšati silno trpljenje. Zaradi silnih bolečin je bolnik večkrat kar pobesnel. Pena mu je stopila na usta in kakor obseden je rjovel, da bi prepričal glas vesti, ki ga je še huje mučila, kakor pa telesne bolečine:
»Saj nisem bil jaz! Prisilili so me! Nikogar nisem umoril!«
Smrt pa se je vedno bolj bližala. Zadnje dni je bolnik kričal: »Spovedal bi se rad! Katoličan sem! Dajte mi duhovnika!«
Njegova žena, ki je morala zaradi moževega življenja in delovanja sama mnogo pretrpeti, mu je v teh njegovih težavah morala reči: Od kod naj vzamemo duhovnika, ko si pa ti sam vse postrelliš!«
Strahoten je bil smrtni boj Luisa Fernandez Espinarja. Pet ljudi, sami njegovi najožji sorodniki, so njegovo truplo zakopali v mrzlo, neposvečeno zemljo.

Francoski inženirji so predlagali, naj bi novi francoski čezoceanski parnik imel nekako tako obliko, kakršno imajo moderni avtomobili. Hitrost bi se povečala, ker bi bil pri tej obliki zračni odpor manjši. Tak parnik, ki bi imel takole obliko, bi potreboval za vožnjo iz Evrope v Ameriko samo 3 dni in pol. Dolg pa bi bil 405 metrov

Najbolj nevaren poklic na svetu

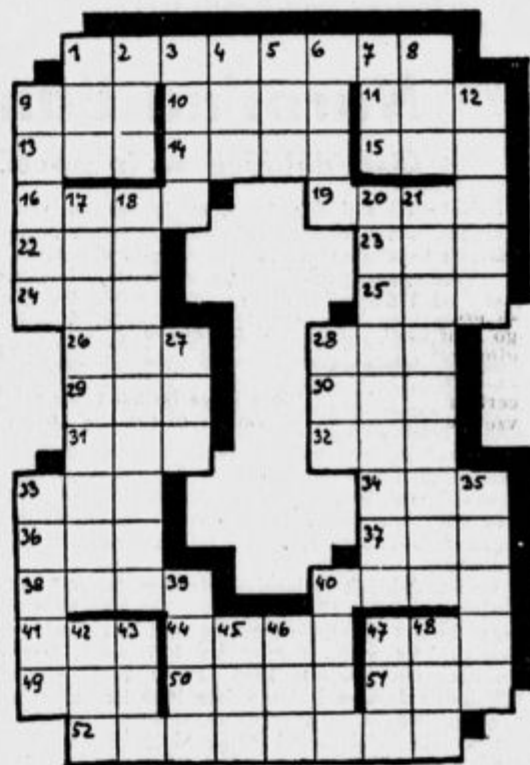
V Ameriki so možem, ki opravljajo najbolj nevaren poklic, kar si ga morete misliti, dali docela nedolžno ime, po naše bi rekli »župarji«. To so ljudje, ki prevažajo »župce«. In vendar tisto ni nobena »župca«, marveč sila nevtrni nitroglicerini, kakršnega potrebujejo v velikih petrolejskih poljih v južnih državah severne Amerike.

To nevarno tekočino, ki tako rada eksplodira, morajo v tiste kraje voziti na tovornih avtomobilih. Vse je najstrožje urejeno, da bi se nesreče preprečile. Soferji sami pa, ki morajo voziti tako nevarno blago, imajo kraljevsko visoke plače. Vsak tak sofer zasluži na mesec celih 2000 dolarjev, kar je skoraj 100.000 dinarjev. Torej tako sofer v enem letu zasluži več kakor en milijon našega denarja. Lahko bi torej čez eno leto pustil nevarno službo in šel med premožne zasebnike. Toda — žal — navadno tak sofer nima več časa, da bi si kaj privoščil. To naj povedo tele številke: Leta 1937 je bilo sprejetih v službo za prevažanje tega nevarnega blaga 24 novih soferjev. Ob koncu leta 1937 pa jih je vozilo samo še 9. Trupla drugih 15 pa so ostala nekje, kjer nihče ne ve. Za njihovim hrbtom so namreč eksplodirali tovari, ki so jih

vozili. Eksplozija je izkopala tako globoke jame v cesti, da bi se bil lahko cel vagon pogreznil vanjo. In v teh jamah niso mogli najti niti sledu soferjevega trupla. Vse je razneslo na drobne kosce.

Kaj pomaga lepa, sijajna plača, če pa imaš komaj 37% verjetnosti, da boš čez eno leto sijajne službe sploh še živ. In je nasprotno več kakor 60% verjetnosti, da boš prej kakor v neme letu nekje na cesti zletel v zrak in se pri priti razpršil v drobne kosce, da niti sledu ne bo več po tebi. Pa so še ljudje, ki računajo na tisti manjši odstotek verjetnosti, če se jim obeta tista velika vsota denarja.

Križanka

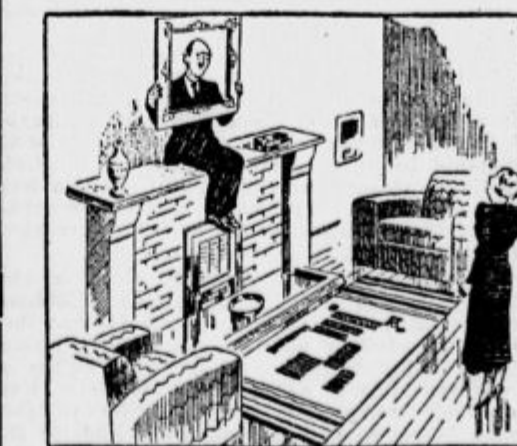

Vodoravno: 1. pokrajina v Sveti deželi, 9. kuhinjska začimba, 10. irsko moško krstno ime, 11. večji desni pritok Zgornje Tunguske, 13. pomembnejši vrh v Grčiji, 14. živinska krma, 15. viden izraz naklonjenosti, 16. stopljena in strjena ruda iz ognjenikov, 19. moka iz palmovega stržena, 22. važnejši desni pritok Save na Hrvaškem, 23. kraj pri Fari pri Kostelu, 24. važen del obraza, 25. skrajšano žensko krstno ime, 26. druga beseda za silo, 28. skrajšano žensko krstno ime, 29. rimski pozdrav, 30. sodobni slovenski zgodovinar, 31. prebivalec italijanskega imperija v preprostem govoru, 32. sestavina dneva, 33. važnejša reka v severovzhodni Afriki, 34. pogosta končnica tujih samostalnikov ženskega spola, 36. sprednji del voza, 37. vodna naprava, 38. vodna žival, 40. moška oseba iz Kranjčevega romana Življenje, 41. tuja beseda za časovno razdobje, 44. kmečko orodje, 47. moško krstno ime, 49. večja planina južno od Mačve, 50. važna angleška trdnjava v južni Arabiji, 51. srbsko moško krstno ime, 52. družba potujočih trgovcev ali romarjev v puščavi.

Navpično: 1. domača žival, 2. italijansko mesto ob Adiji, 3. druga beseda za pego, 4. skrajšano moško krstno ime, 5. industrijska rastlina, 6. grško božanstvo ljubezni, 7. pripadnik potujočega ljudstva, 8. skrajšano žensko krstno ime, 9. važnejše grško mesto na Halkidiki, 12. pomembnejše švicarsko letovišče, 17. tuja beseda za ne navadno obliko, 18. domača beseda za obiskovalca, 20. večerno zvonjenje, 21. prebivalec dela nekdanje svete dežele, 27. prebivalec dela Češkoslovaške, 28. vrsta nojev, 33. druga beseda za bedaka, 35. večji kontinent, 39. ud izumrlega naroda, 40. važnejša sibirsko reka, 42. druga beseda za izrek, 43. trgovski izraz za predplačilo, 45. važnejša gora v zahodni Mali Aziji, 46. divja zverina, 47. pomembnejše Hamsunovo leposlovno delo, 48. druga beseda za mlado kravo.

Rešitev križanke »Sneženi mož«

Vodoravno: 1. oboa, 2. Ur, 4. R(ajko) L(ožar), 6. kap, 8. n. r., 9. nebo, 11. Ra, 12. okoliš, 16. uta, 17. Amas, 19. Hero, 21. Ela, 22. olika, 23. ep, 24. Oka, 25. Ak, 26. ar, 27. nota, 30. Abo, 33. poluta, 34. Oti, 36. ovira, 37. Eros, 38. lica, 39. Atika, 40. Ana, 41. Glonar, 42. emisar.

»Nak, ne bo dobro, Rudi, tvoja slika v naravni velikosti se nad kaminom slabo poda!«

Med štoklji zmeraj manj štokkeli

Leta 1937 so v Schleswig-Holsteinu na Nemškem šteli štoklje ter ugotovili, da se je število štokljinih gnezd zmanjšalo na 1988. Toda vsaj polovica teh gnezd je ostala nezasedena ali pa se zaradi pozne valitve ni nič izvalilo. Vas, kjer je v Schleswigu največ štokelj, je vas Bergenhusen. Tukaj so ostala štiri gnezda nezasedena, 50 gnezd pa je bilo zasedenih. Toda med temi 50 gnezdi, kjer so samice na vso moč valile, je bilo 35 gnezd, kjer se ni nič izvalilo. Kakor so potem to zadevo znanstveno raziskovali in dognali, je vzrok ta, da so štoklje v južni Afriki, kamor hodijo prezimovat, lansko leto imele sila slabo zimo, bilo je vse preveč moče, mnogo povodnji in drugih vzrokov, zaradi katerih je mnogo štokelj poginilo.

Klobase na drevju

Najbolj čudno drevo na svetu je menda drevo, ki ga znanstveno imenujejo »Kigelia pinnata«. Po slovensko bi ga imenovali »klobasars«. To je srednje visoko drevo, ki pa svoje veje zelo na široko razteza. Doma je to čudno drevo v južni Afriki, a so ga udomačili tudi po drugih gorkejših krajih, kakor na primer v Floridi. Meseca junija ima liste lepo temno rdeče-rjave. Meseca oktobra pa dozore njegovi sadeži, ki so 30—50 cm dolgi ter so podobni klobasam, ki vse na pecljih. Te klobase so na zunanji skoraj na las podobne jetrnim klobasam. Škoda je le, da tudi po okusu te klobase niso podobne jetrnim, marveč so celo neužitne. Zamorci južne Afrike temu drevesu izkazujejo posebne časti, ker ima tako čudne sadeže.

Velikanski viharji na morju

Preteklo soboto so na Angleškem in na morju divjali silni viharji, ki so naredili škodo za težke milijone ter uničili tudi nekaj človeških življenj. Vihar je začel divjati že v noči od petka na soboto ter se vso soboto ni hotel poleči. Posebno so prizadeti kraji, ki leže ob morski obali. Tukaj je vihar napravil največ škodo. Promet je po teh krajih skoraj docela zastal.

Iz Walesa poročajo, da je v kraju Aberystwyth, ki leži ob morju, odnesel celo hišo, katere je stala blizu morske obale. Velik sunek viharja je vrgl na suho silne morske valove, ki so kakor bi odrezal odnesli s seboj malo hišico. V njej je živel 80 letna ženica z dvema hčerama. Vse tri ženske s hišo vred so odnesli razburkani valovi. Kmalu so bili na kraju nesreče reševalci, katerim se je posrečilo, da so rešili iz valov starko, med tem ko obeh hčera niso mogli rešiti, ker jih je valovje medtem že odneslo s seboj na morje. Morski valovi so razdejali tudi del sprehajališča

v imenovanem waleškem mestecu. Poročajo, da so vsega skupaj valovi napravili blizu 5 milijonov dinarjev škodo.

Močno je divjal vihar tudi v Londonu, kjer je napravil tudi velikansko zmedo v prometu. Tudi tukaj je žrtev viharja eno človeško življenje. V 7. nadstropju neke londonske hiše je čistil okna neki čistilec oken. Nenadno je prihrul sunek viharja, ki je moža vrgl na cesto, kjer je mrtev obležal. Vsi vlaki, ki iz Londona vozijo na jug, imajo velike zamude. Tisoče popotnikov je zaman čakalo, kdaj bodo dobili zvezo, da bi se lahko odpeljali. Tudi promet po cestah se seveda bil občutno prizadet. Povsod po cestah leže polomljena drevesa in polomljeni brzojavni drogovi, tako da je skoraj nemogoče voziti se sedaj po cestah.

Hudo je vihar prizadel tudi angleško domače brodogve. Ker je vihar divjal z naglico 120 kilometrov na uro, niti manjše vojne ladje niso mogle brez ovir nadaljevati poti. Tako je prvo brodogve lovilec min, ki je plulo proti obali od otoka Wight, moglo na uro napraviti le 3 vozle poti. Obrežni parnik »Suffolk« je zadela velika nesreča. Velik val je pridrvel ter odnesel s krova ladje s seboj 8 mož posadke in enega popotnika. Neka poročila vele, da je bilo mogoče rešiti le 6 mož posadke in popotnika. Utonila pa sta baje kapitan in prvi častnik. En mož posadke pa je baje hudo ranjen. Druga poročila pa vele, da je obrežni reševalni čoln rešil 7 mož posadke in popotnika, da pa je utonil le kapitan.

Iz Rokavskega preliva poročajo, da tamkaj pogrešajo majhen parnik. Na reki Temsi pa sta trčila skupaj dva parnika, ker se zaradi silnega viharja drug drugemu nista mogla izogniti. En parnik je bil tako poškodovan, da je moral kapitan zavoziti z njim naravnost proti bregu, kjer je nasel na suho, sicer bi se bil potopil. Sploh manjše ladje niso mogle voziti po morju. Če pa so bile že tako močne, da so mogle voziti, niso vzele bolj naglo, kakor le tri vozle na uro. Celo veliki parnik, ki je bil pravkar namenjen v Ameriko, je moral počakati v luki, da se je vihar poleg.

Iz Newyorka poročajo, da je tamkajšnji mornariški brezžični urad prejel brezžične klice na pomoč. Na pomoč je klical grški parnik »Aspasiac«, ki naznanja, da je vihar odnesel s seboj poveljniški most s prvim častnikom in več mornarji vred. Parnik tudi naznanja, da je začela voda vdirati že v strojnico. Nesrečni parnik plove nekako 1000 morskih milj daleč od Rta Hatteras v Severni Karolini.

100 l svoje krvi je oddal

V nemškem mestu Gelsenkirchen živi delavec Valter Leske, ki po vsej Nemčiji slovi kot človek, ki je oddal bolnikom največ svoje krvi. Dne 16. t. m. je v bolnišnici v Gelsenkirchenu že 156. oddal svojo kri bolniku, ki bi brez tega nikdar ne mogel ozdraveti. S to zadnjo dajatvijo pa je Leske dosegel rekordno število 100 litrov krvi, ki jo je v teku nekaj let oddal bolnikom. S 100 litri krvi, ki bi jo bil oddal bolnikom, se pač ne more ponasati noben Evropejec.

Ekspresni vlak v tovarni

Huda železniška nesreča se je zgodila v Indiji na progi Kalkuta—Allahabad, ko se je pri postaji Banrauli v čkajoči tovarni vlak z vso silo zalezel ekspresni vlak, ki je prihajal iz Kalkute. Takoj je prihitelo osebje vlaka in pa tudi popotniki, ki so se vozili ter niso bili pri nesreči ranjeni. Bili so strašni prizori. Doslej so potegnili iz razvalin 6 mrtlič in 20 ranjenecov.

Št. 33.

Izakove skrbi

Razdedinjeni je poklical v kot svojega opoda ter rekel: »Pridi noter, Gurth, in vzemi tole možno zlatnikov! Ponesi jih Judu Izaku iz Yorka ter mu plačaj, kolikor bo zahteval.«

Gurth, ki ni bil nihče drugi kakor naš stari znanec in Cedricov svinjski pastir, je bil oproda. Začuden je zajejal: »Pomislite vendar, gospod, le norec plačuje Judu več kakor polovico tistega, kar Jud zahteva!«

»No, pa poskrbi vsaj, da bo zadovoljen s tistim, kar mu boš ti hotel plačati!« In Gurth je naglo odrinil na pot.

Jud se je s svojimi hčerami Rebeko nastanil pri bogatem prijatelju blizu Ashbyja. Pravkar je v razkošno opremljeni sobi ves nemiren hodil gor in dol. Njegove misli pa so kakor žoga švigale od nemira do strahu.

»Vse egiptovske naloge naj zadenejo kneza Ivana!« je kiel. »Najprej mi ugrabi iz roke celih petdeset poštenih cekinov, nato pa me še zasmehuje in jaz se moram na vse to še smehljati!«

»Očka, nikar se ne jezi,« je pomirjevala posegla vmes hčerka, »le pomisli, da pri kristjanih kaj dobro zaslužiš. Ali niso od nas v vseh denarnih zadevah docela odvisni? Ali bi na primer mogli imeti tak turnir brez naše pomoči?«

»Pojdi no, Rebeka, ne govori mi tako! Kaj neki mi vse to zaleže, če pa ne dobim vrnjenega krasnega konja in prelepe oprave, kar mi je posodil Kirjat Jairam! Sama zguba, sama zguba! Ampak dober človek je tisti vitez, dober mlad človek. Menda ne bo hotel ogodjufati ubogega Izaka!«

»Prav imaš, le zanesi se nanj, očka,« je hčerka bodrila svojega očeta. »Prav gotovo ne boš obžaloval usluge, ki si mu jo storil v zahvalo, ker ti je pomagal.«

